

רשימות חוברת קלב

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"ק פרשת יתרו, ח"י שבט, יום הש"ק שלפני כ"ב שבט, שבו ימלאו עשר שנים להסתלקותה של הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע, הננו מוציאים לאור מאוצר רשימותיו של כ"ק אדמו"ר זי"ע שרשם לעצמו — סיום ש"ס משנה.

לתועלת הלומדים, למען ירוץ בו הקורא, הנה, לאחר העתקת הרשימה בלשון אדמו"ר בעצמו בכת"ק, בא גם פיענוח ותיבות-קישור המשולבים בין דברי הרב, וכן ציוני מראי מקומות הבאים בשוה"ג, שנערכו ע"י המו"ל, בדרך אפשר ועל אחריותם בלבד, ובפרט שעמקו וכו' דברי רבינו, כנודע.

מערכת „אוצר החסידים“

עש"ק פ' יתרו, ה'תשנ"ח

ברוקלין, נ.י.

סיום ש"ס משנה

חלות הדבש מאימתי מיטמאות משום משקה בש"א משיהרהר (משיחשב. משיעשן לגרש הדבורים. משיחמם להזיל הדבש) בה"א משירסק (חלות הדבש) מדל"ח הלכה זו בקולי ב"ש כו' מוכח דב"ש לחומרא וע"כ דשיהרהר קודם לשירסק.

לבאר ע"ד החסידות, צלה"ק באור חלוק דאוכל ומשקה, שמפ"ז משקה עלול לק"ט יותר מאוכל ובאור דבורים ודבש.

דבורים דב"ר (פ"א) הובא בלקו"ת (ד"ה) שהדבורה אינה מסגלת אלא לבעלי', כך ישראל כל תומ"צ שמסגלין כו'. והיינו שתכלית עשייתן תומ"צ הוא שלע"מ לק"פ, עשית עבד שאינו מהות בפ"ע זולת האדון, ומה בצע בק"פ אם כל מה שקנה עבד ק"ר. דבורה עוקצת וגם נותנת דבש, כי איש הישראלי כלול משני הקוין, לעולם תהא ימין מקרבת ושמאל דוחה. ולמטה יותר בהשתל', גם מדות הטבעיות כלולות מטו"ר, משא"כ או"ה שאין בהם טוב כלל. אבל עיקר ענין הדבורה הוא עבודת הדבש, וגם העוקץ הוא שמירה והגנה על הדבש, כי העיקר הוא ע"ט, מ"ע, ימין מקרבת, לאכללא שמאלא בימינא.

דבש. אינו בא מגוף הדבורה כ"א מעלמא קאתי (בכורות), ע"ד הנשמה א"צ תיקון לעצמה כו'. והדבורים ג"כ ניזונים מדובשן, שלכן צריך להניח בכורת ב' חלות דבש (שבת), אבל הן חלות חיצוניות (תוספתא הובא בפי' הרשב"ם ב"ב פ, א), כי גם גשמיות בני"י בא להם בשכר תומ"צ שמסגלין, וכמ"ש בקונו' ומעין ועייג"כ אגה"ת פ ודלא כאו"ה המקבלים מחיצוניות ואחוריים.

ושני חלות דוקא, כי בכאו"א לפי ענינו יש לחם מן השמים, ולחם מן הארץ, שלכן כ"א אומר גם ברכת הזן אף שניתקנה על המן (ברכות לקו"ת).

אוכל ומשקה, אכו"ש. אכל ולא שתה אכילתו דם () תו"א ד"ה ויחזו אה"א ויאכלו וישתו, חו"ב, ע"י אכילה עדיין לא נתפשט בכל הגוף וזה נעשה ע"י משקין שעיקרן בשביל זה אין מערבין במים (עירובין רפ"ג ופיה"מ שם). וצע"ק שאינו אלא במים ולא שאר משקין. וזהו אכילתו דם שגם בדם יש מעין מים שהם המוליכים חלק האדום שבדם והוא עיקר החיות בכל הגוף. וכן גם בעשית תומ"צ — דבש — שהאדם

מקבל חיות עי"ז, העיקר הם הניצוצין שבדצ"ח שבהם נעשית המצוה, אבל צריך שיתאחדו עם אדם העושה, וכמ"ש בדא"ח בביאור דיוק הל' תורה אין לו, תלמודו בידו, ואפו עשר נשים. ונרמז בש"ס (ע"ז יט.) בתורת ד' חפצו ובתורתו ג'.

ומובן שכל זמן שאין תפיסת יד אדם אין מקום לטומאה בדבר טהור מעיקרו, אין טומאה במחובר, כי עולם על מילואו נברא, וכל הקרוב ושייך אל האדם יותר, עלול יותר לק"ט, וזהו שמשקין עלולין יותר לק"ט [לחפש בפ"י הרמב"ן בזה].

וקאמיפלגי ב"ש וב"ה מה מוכרח כדי שיתאחד הניצוץ עם האדם. וב"ש מחמירים משיהרהר היינו שגם לבוש המח' צ"ל כדבעי למיהוי שיבין וישיג הכרח התעצמות העבודה עם האדם העובד, או שיגרש הדבורים, היינו שלא ישאר שמץ פני' והנאת עצמו בעשית התומ"צ — דבש. או משיחמם — ע"י אש — אהבה כרשפי אש, עלי' והעתק מענינים גשמיים ואז יכול להתאחד עם הניצוץ.

בכלל כל ג' הענינים: מח', עשן, אש הצד השוה שבהם עלי' העתק והבדלה. ב"ש מקו הגבורה. קפדן. ל' שממה, השם אורחותיו.

בה"א משירסק. שמספיק אם בלבוש המעשה עכ"פ רסק החלות ממקום חבורם — כי כמחובר נחשבים עד שרא"א דחייב חטאת על רסוקם, אלא שאין הלכה כר"א — היינו שהגשם שבו מקיימים המצות מקומו למטה וצריך לתלשו ולהעלותו למע'. וגם האדם צ"ל מהלך דוקא. [לחפש ב"י ענין הקצירה] וכ"ה ג"כ במעשה התומ"צ, כשמתחיל בהעלאת דבר הגשמי ממקום חבורו, הרי עי"ז נעשה כמשקה ומתאחד עם אדם העושה להיות דם ובשר כבשרו כו'.

אריב"ל כו'. ב' בחי' בלע"ל: מחצה התחתון דכתר, י"ש עולמות, מאמר ריב"ל. מחצה העליון, עדן. עין לא ראתה, מאמר רשב"ח דקאמר סתם ברכה. אלא שלזה צ"ל ענין השלום, התחברות הפכים, שרק עי"ז יכול להיות מחזיק ברכה האמיתית. וזהו שמסיים בתיבת בשלום, ב' שלום, פשמ"ט ופשמ"ע, ב' החצאין. ודוקא ע"י משקה, התאחדות עם הניצוץ והיו לאחדים, שלום, בא גם למחצה העליון, שהוא אחר ענין ש"י עולמות וגבוה ממנו

סיום ש"ס משנה

א. איתא במשנה¹: "חלות הדבש מאימתי מיטמאות משום משקה², בית שמאי אומרים משיהרהר (משיחשב³. ויש גורסין: "משיחרר", היינו, משיעשן לגרש הדבורים. או משיחמם להזיל הדבש⁴). בית הלל אומרים משירסק" (את חלות הדבש).

והנה, מדלא חשיב הלכה זו בין "קולי בית שמאי כו"⁵, מוכח דדעת בית שמאי כאן היא לחומרא. ועל-כרחך צריך לומר ד"שיהרהר" הוא קודם ל"שירסק", וזוהי החומרא שבדעת בית שמאי — שמקדימים הטומאה דחלות דבש משום משקה, שעוד לפני שירסק, משיהרהר בלבד, מטמאות משום משקה⁶.

ולבאר כל זה ע"ד החסידות, צריך להקדים (א) ביאור החילוק דאוכל ומשקה, שמפני זה משקה עלול לקבל טומאה יותר מאוכל⁷, (ב) וביאור דבורים ודבש.

ב. דבורים:

בנוגע לדבורה — איתא בדב"ר (פ"א, ר⁸) הובא בלקו"ת (ד"ה ושמתי כדכד וד"ה לסוסי⁹) שהדבורה אינה מסגלת אלא לבעלי¹⁰, כך ישראל כל תומ"צ שמשגלין כו' (לאביהם שבשמים). והיינו, שתכלית עשייתן תומ"צ הוא "שלא על מנת לקבל פרס"¹⁰, וכמו עשיית עבד,

- (1) עוקצין פ"ג מי"א.
- (2) דבכמה פרטים מחולק וחמור דין משקה מדין אוכל לענין טומאה — ראה "סיום ששה סדרי משנה בע"פ, כ"ז סיון תש"ד" ("רשימות" חוברת סא ס"ד).
- (3) "משיהרהר מחשבה בלבו לרדות הדבש" (רע"ב).
- (4) "משיחרר, משיביא עשן ועשן להבריח הדבורים. לשון לחרחר ריב, שנראה כאילו רוצה לחרחר ריב עם הדבורים. פי' אחר משיחרר, שיחמם אותם להוציא דבשם אע"פ שעדיין לא יצא הדבש. ל' נחר מפוח" (שם).
- (5) עדיות פ"ד"ה.
- (6) אבל להביאור ע"ד החסידות — החומרא היא באופן אחר, כדלקמן הערות 42-35.
- (7) ראה פסחים יח, ב: "משקין עלולין לקבל טומאה .. שלא בהכשר" (וראה הערה 2).
- (8) ושם (ובפי' מהר"ו): "מה הדבורה הזאת כל מה שהיא מסגלת מסגלת לבעלי" (שמכרת כוורתה ואינה הולכת למקום אחר), כך כל מה שישראל מסגלין מצות ומעשים טובים הם מסגלים לאביהם שבשמים.
- (9) פ' ראה כח, סע"ד (בהקיצור). שה"ש יב, ד.
- (10) אבות פ"א מ"ג.

שאינו מהות בפני עצמו זולת האדון, ומה בצע בקבלת פרס — אם "כל מה שקנה עבד קנה רבו"¹¹.

ויש להוסיף בביאור השייכות דישראל לדבורה שעוקצת וגם נותנת דבש — כי:

איש הישראלי כלול משני הקוין: קו הימין — שדוגמתו הוא הדבש, וקו השמאל — שדוגמתו הוא העוקץ, וכמאמר רז"ל¹² "לעולם תהא ימין מקרבת ושמאל דוחה". ולמטה יותר בהשתלשלות — גם מדות הטבעיות של איש הישראלי כלולות מטוב ורע, משא"כ אומות העולם שאין בהם טוב כלל¹³.

אבל, כשם שעיקר ענין הדבורה הוא עבודת עשיית הדבש, וגם העוקץ הוא שמירה והגנה על הדבש, כן גם עיקר ענינו של איש הישראלי הוא קו הימין, כי העיקר הוא "עשה טוב", מצוות עשה, "ימין מקרבת", ואילו קו השמאל ("סור מרע", מצוות לא תעשה, "שמאל דוחה") הוא שמירה והגנה על קו הימין, ולא עוד אלא שהתכלית היא לאכללא שמאלא בימינא¹⁴.

ג. דבש:

דבש — אינו בא מגוף הדבורה, כי אם מעלמא קאתי (בכורות ז, ב¹⁵), שזהו ע"ד שהנשמה אינה צריכה תיקון לעצמה כו', ולא הוצרכה להתלבש בעוה"ז רק כדי לתקן את הגוף ונה"ב וחלקו בעולם ע"י קיום התומ"צ¹⁶, ונמצא, שמעשה התומ"צ (הדבש) אינו בשביל הנשמה עצמה (גוף הדבורה, עיקר מציאותם של ישראל), אלא בשביל העולם (מעלמא קאתי).

והדבורים (בנ"י¹⁷) ג"כ ניזונים מדובשן (מעשה התומ"צ) —

(11) פסחים פח, ב. וש"נ.

(12) סוטה מז, א. וש"נ.

(13) תניא ספ"א.

(14) זח"ג קעו, א. וראה לקו"ת מטות פו, ב: "וכל התורה הוא על יסוד זה וכו'".

(15) ושם (ובפרש"י): "מפני מה אמרו דבש דבורים מותר, מפני שמכניסות אותו לגופן

(שאוכלין מפרחי האילן ומהן נעשה הדבש במעיהן) ואין ממצות אותו מגופן".

(16) תניא פל"ז (מח, ב).

(17) לכאורה הכוונה גם בנוגע להנשמה, דאף שאינה צריכה תיקון לעצמה כו', מ"מ, כיון

שממלאת את הכוונה העליונה, "מגיע (לה) שכר טוב לאין קץ", ולכן נעשה גם אצלה "עלי'

גדולה ונפלאה לאין קץ" (לקו"ת פ' ראה כט, א. וראה לקו"ש חט"ו ע' 248), והיינו, שגם

הנשמה ניזונית מהדבש.

שלכן צריך להניח בכורת ב' חלות דבש (שבת מג, ב¹⁸), אבל הן חלות חיצוניות (תוספתא — הובא בפי' הרשב"ם ב"ב פ, א¹⁹) — כי:

כל עניני בני"י, הן הענינים הרוחניים והן הענינים הגשמיים (מזון הדבורים), באים ע"י התומ"צ (דבש), שהרי גם גשמיות בני"י בא להם בשכר תומ"צ שמשגלין (שהו"ע הדבש),

— וכמ"ש בקונטרס ומעין²⁰, ועיין ג"כ אגה"ת פ"ו²¹, ודלא כאומות העולם המקבלים מחיצוניות ואחוריים²² —

אלא, שכל מה שמקבלים בני"י ע"י קיום התומ"צ (פרנסת הדבורים מדובשן) אינו אלא חיצוניות (חלות חיצוניות) בלבד לגבי עיקר הענין דתומ"צ שמשגלין לאביהם שבשמים²³.

והטעם שניזונים משני חלות דוקא, שמורה על שני בחינות בענין המזון — כי, בכל אחד ואחד לפי ענינו יש "לחם מן השמים", ו"לחם מן הארץ", שלכן כל אחד אומר גם ברכת הזן, אף שניתקנה על המן, שהוא "לחם מן השמים" (ברכות מח, ב. לקו"ת עקב ד"ה ואכלת ושבעת²⁴), כיון שגם אצלו יש (לא רק "לחם מן הארץ" אלא גם) "לחם מן השמים" — לפי ענינו.

18) ושם (ובפרש"י): "לאותן שתי חלות" (כל הכוורת עושין אותה הדבורים חלות חלות .. וכשרודים אותן מניחין בה שתיים שיתפרנסו מהן הדבורים על ימות הגשמים וכו').
19) ושם: "שתי חלות שמניחין לימות הגשמים לפרנסת הדבורים, ומפורש בתוספתא שהן חלות חיצוניות".

20) ושם "ישראל צ"ל אופן קבלת חיותו מבחי' הפנימיות דרצה"ע, היינו מבחי' הפנים דרצה"ע, שנמשך בעולמות ע"י תומ"צ" (מ"ז פ"ד). "בזמן שהיו עושים רצונו של מקום בקיום התומ"צ .. הי' להם ריבוי השפעה בגשמיות .. ובזה"ג חסרים מכל טוב בגשמיות .. מפני שישראל הם בעצם בחי' פנימי' והשפעת החיות שלהם הוא מבחי' אור פנימי ע"י קיום התומ"צ .. שכל היעודים הגשמיים הכל הוא ע"י קיום התומ"צ וכו'" (מ"י פ"ג).

21) ושם: "בזמן שהיו ישראל במדרגה עליונה .. לא היו מקבלים חיות לגופם רק ע"י נפש האלקית לבדה מבחי' פנימי' השפע וכו'" (וראה קונטרס ומעין מ"ו פ"ג (מ"ז פ"ד): "הגם שבאגה"ת .. כ' שהאיש החוטא יכול ג"כ לקבל חיות כו' .. י"ל דסוף כל סוף בהכרח שתופסק ההשפעה").

22) קונטרס ומעין מ"ז.

23) ראה גם לקו"ת שם, ש"משגלין לאביהם שבשמים" ה"ע התענוג עליון שעשוע המלך בעצמותו מקיום התורה והמצות. ומ"מ להאדם מגיע שכר טוב לאין קץ .. אך עכ"ז זהו בחי' טפל לגבי שעשוע המלך בעצמותו".

24) בברכות: "משה תקן לישראל ברכת הזן בשעה שירד להם מן". ובלקו"ת (יד, ב): "מזכירין גם בברכת הארץ ועל אכילת מזון, וגם חותמין על הארץ ועל המזון, אע"פ שהזכיר מזון בברכת הזן, אלא דמטבע ההוא קאי על לחם מן השמים שהוא המן, ומזון שבברכת הארץ

ד. אוכל ומשקה, אכילה ושתי:

החילוק בין אוכל (אכילה) ומשקה (שתי) מובן מזה שאמרו חז"ל "אכל ולא שתה אכילתו דם" (שבת מא, א).

והענין בזה — כמבואר בתו"א ד"ה ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו²⁵, ש"ויאכלו וישתו" קאי על "בחי' חכמה ובינה שנקרא אכילה ושתי", חכמה בחי' אכילה בחי' נקודה .. ובחי' בינה נק' שתי' לפי שמרחיב ומגדל בהרחבה .. והתפשטות²⁶, שע"י אכילה עדיין לא נתפשט בכל הגוף, וזה (ההתפשטות בכל הגוף) נעשה ע"י משקין, שעיקרן בשביל זה (להוליך המזון בכל הגוף), ואינם מן המזונות, שלכן אין מערבין במים (עירובין רפ"ג ופיה"מ שם²⁷).

נוצע"ק שזה שאין מערבין בדבר שאינו מזון אלא רק מוליך את המזון, אינו אלא במים ולא בשאר משקין, דלכאורה, גם שאר משקין אינם מזון, אלא רק מוליכים את המזון].

וזהו "אכילתו דם" — שגם בדם יש מעין מים שהם המוליכים חלק האדום שבדם, והוא עיקר החיות, בכל הגוף, אלא שאין זה כשתי' שעל ידה בא החיות בכל הגוף באופן של הרחבה והתפשטות כו'. וכן גם בעשיית תומ"צ — דבש — שהאדם מקבל חיות עי"ז (ע"ד קבלת החיות ע"י מאכל ומשקה), שיש בהם החילוק שבין מאכל ומשקה:

בעשיית תומ"צ — העיקר הם הניצוצין שבדצ"ח שבהם נעשית המצוה, שעל ידם מקבל האדם חיות, בדוגמת החיות שע"י אכילה. אבל, נוסף לזה צריך גם שהניצוצין יתאחדו עם אדם העושה את המצוה [וכמ"ש בדא"ח בביאור דיוק הלשונות: "תורה אין לו"²⁸, "תלמודו

הוא קאי על לחם מן הארץ. אך צ"ל דא"כ מדוע גם עתה החיוב לברך בנוסחא זו שבברכת הזן אע"פ שאין המן יורד עכשיו כלל וכו', עיי"ש בארוכה. (25) עת, ג.

(26) בתו"א שם: "החיות של האכילה .. שיורד המאכל לאצטמוכא ומתבשל בכבד ועולה ללב ומוח .. להתפשט הדם בכל האברים .. אך הנה הדם עצמו אינו עולה למוח מחמת גסותו ועבותו, וגידי ועורקי המוח דקים מאד. וזה פעולת השתי' לרכך הדם ולקלשו .. לפי שאין הדם יכול להתפשט באברים". ומוסיף בחצע"ג: "וע' בפ' המשניות להרמב"ם רפ"ג דעירובין והמים כו'".

(27) בעירובין: "בכל מערבין .. חוץ מן המים". ובפיה"מ: "ואין ראוי שיהי' .. העירוב אלא במאכלים, והמים .. אינם מן המזונות, אבל הם מוליכין המזון למקומותיו הידועים".

(28) ראה תו"א מקץ מב, ג: "וזהו שארז"ל (יבמות קט, ב) כל האומר אין לי אלא תורה

בידו"²⁹, "ואפו עשר נשים"³⁰. ונרמז בש"ס (ע"ז יט, א): "בתחלה נקראת על שמו של הקב"ה ולבסוף נקראת על שמו (של [אותו] תלמיד שטרח בה), שנאמר³¹ בתורת ד' חפצו ובתורתו גו'" (דמשמע של כל אדם), שזהו בדוגמת שתי' שעל ידה מתפשט החיות בכל הגוף.

ומובן, שכל זמן שאין תפיסת יד אדם — אין מקום לטומאה בדבר טהור מעיקרו, וזהו שאין טומאה במחובר (שאין בו תפיסת יד אדם)³², כי, "עולם על מילואו נברא"³³, והאפשריות לענין הטומאה אינו אלא מצד תפיסת יד אדם.

ולכן, כל הקרוב ושייך אל האדם יותר, עלול יותר לקבל טומאה.

וזהו שמשקיץ — שכל עיקרם הוא בשביל התפשטות החיות בכל הגוף להתאחד עם האדם — עלולין יותר לקבל טומאה [לחפש בפ"י הרמב"ן בזה]³⁴.

ה. וקא מיפלגי בית שמאי ובית הלל "חלות דבש מאימתי מיטמאות משום משקה" — מה מוכרח כדי שעשיית התומ"צ תהי' באופן של משקה, היינו, שיתאחד הניצוץ עם האדם.

ובית שמאי מחמירים — בעניני העבודה המוכרחים כדי שעשיית התומ"צ תהי' באופן שיתאחד הניצוץ עם האדם (שזהו"ע המשקה)³⁵.

אפילו תורה אין לו .. כי בלא גמ"ח .. אין אור התורה מאיר לו, וזהו אפי' תורה אין לו, פי' שאין התורה שייכה ומתייחסת אליו."

(29 ראה אוה"ת ויגש (כרך ו') תשח, סע"א ואילך: "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו (פסחים נ, א), פי' שתלמודו נתייחד בנפשו והיו לאחדים"; "התורה שלומד הוא דבר בפ"ע ונפשו הוא דבר בפ"ע ואין מתייחדים, ולא נק' תלמודו בידו".

(30 ראה לקו"ת בחוקותי מח, סע"ב ואילך — בביאור הפסוק "ואפו עשר נשים" (בחוקותי כו, כו): "התורה נקראת לחם .. האוכל עיסה שלא נאפית עדיין אינה מתעכלת במעיו ואינה נבלע באבריו להיות ממנה דם הנפש, אבל האוכל אחר אפייתו הוא מתעכל במעיו ונבלע באבריו להיות ממנו דם הנפש והיו לאחדים, וכן הענין במזון הנפש שהיא התורה .. אף אם הוא אדם שלומד תורה הרבה, אינה מתאחדת עמו, אלא היא בפ"ע והוא בפני עצמו, ואינו מקבל חיות ממנה, כענין הלחם הגשמי שלא נאפה עדיין כלל, אבל כשהתורה אפוי' אצל האדם .. בשלהבת האהבה אליו ית', בזה יובלעו דברי תורה במעיו והיו לאחדים עמו".

(31 תהלים א, ב.

(32 ראה רמב"ם הל' טומאת אוכלין רפ"ב.

(33 ראה בר" פ"ב, ו. פי"ג, ג. פי"ד, ז.

(34 ראה רמב"ן שמיני יא, לו: "וטעם ההכשר בעבור כי לכלוך השרץ והמטמאים ידבק במאכלים בלחות ולא כן ביבשים".

(35 ועפ"ז, החומרא היא (לא בהקדמת הטומאה שמשום משקה, אלא) בעניני העבודה

וג' אופנים בזה:

משיהרהר מחשבה בלבו לרדות הדבש, להיות משקה — היינו, שגם לכוש המחשבה (הרהור) צריך להיות כדבעי למיהוי, שיבין וישיג הכרח התעצמות העבודה עם האדם העובד,

או שיגרש הדבורים, היינו, שלילת מציאותו של האדם העובד — דבורים, שלא ישאר שמץ פני' והנאת עצמו בעשיית התומ"צ — דבש.

או משיחמם — ע"י אש — היינו שעבודתו תהי' מתוך אהבה כרשפי אש, שעיי"ז נעשה עלי' והעתק מענינים גשמיים, ואז יכול להתאחד עם הניצוץ.

ולהעיר, שבכלל כל ג' הענינים: מחשבה, עשן (גירוש הדבורים ע"י עשן), ואש — הצד השוה שבהם הוא עלי' העתק והבדלה. וענין זה שייך לבית שמאי — להיותו מקו הגבורה, שהרי שמאי הי' קפדן³⁶, ונקרא "שמאי" מלשון שממה, "השם אורחותיו"³⁷.

ובית הלל אומרים משירסק — שכדי שעשיית התומ"צ תהי' באופן שיתאחד הניצוץ עם האדם (שזהו"ע המשקה), אין צורך בכהנ"ל, אלא מספיק אם בלבוש המעשה עכ"פ ריסק החלות ממקום חיבורם, — כי לולי הריסוק, כמחובר נחשבים, עד שר' אליעזר אומר דחייב חטאת על ריסוקם בשבת³⁸, אלא שאין הלכה כר' אליעזר³⁹ —

היינו, שהגשם שבו מקיימים המצות — מקומו למטה, וצריך לתלשו ממקומו ולהעלותו למעלה. וגם האדם צריך להיות מהלך דוקא⁴⁰ [לחפש ביאור ענין הקצירה⁴¹]. וכן הוא ג"כ במעשה התומ"צ

המוכרחים כדי להיות (מעשה התומ"צ באופן של) משקה (אבל בנוגע להטומאה — הרי אדרבה, כל זמן שחסרים עניני העבודה המוכרחים כדי להיות משקה, לא שייך עדיין קבלת טומאה).

(36) שבת ל, סע"ב.

(37) ראה לקו"ת שה"ש מח, ג: "בית שמאי שרשם מבחי' הגבורות עליונות ע"כ נק' שמאי כענין שארז"ל (מו"ק ה, סע"א) ע"פ (תהלים נ, כג) ושם דרך כו', כל השם אורחותיו, דהיינו ששוקל דרכיו איך ומה הוא".

(38) כמ"ש במשנה שלפנ"ז.

(39) תפא"י שם.

(40) ראה תו"א ס"פ וישב (ל, סע"א ואילך). ובכ"מ.

(41) לכאורה הכוונה שענין הקצירה הוא תלישת הדבר הגשמי ממקום חיבורו למטה, להעלותו למעלה.

— שמיד כשמתחיל בהעלאת דבר הגשמי ממקום חיבורו, הרי עי"ז נעשה כמשקה, ומתאחד עם האדם העושה המצוה להיות דם ובשר כבשרו כו', ואין הכרח בשלימות העבודה בהענינים האמורים לעיל בדעת בית שמאי⁴².

ו. והנה, לאחר המשנה דחלות דבש, באה המשנה האחרונה בש"ס — "אמר ר' יהושע בן לוי כו'". ויש לבאר הקשר והשייכות ביניהם⁴³: במשנה זו בא מאמרו של ר' יהושע בן לוי — "עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשרה עולמות, שנאמר⁴⁴ להנחיל אוהבי יש גו'", ומאמרו של רבי שמעון בן חלפתא — "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר⁴⁵ ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום".

ונקודת הענין — שיש ב' בחי' בלעתיד לבוא:

בחי' הא' היא מחצה התחתון דכתר, וזהו ענין י"ש עולמות (כי ש"י הוא המחצית ד"כתר" (כתר בגימטריא תר"ך, ב"פ ש"י), וש"י עולמות הם המחצה התחתון דכתר)⁴⁶ — שזהו תוכן מאמר רבי יהושע בן לוי.

ובחי' הב' היא מחצה העליון דכתר, בחי' עדן, "עין לא ראתה"⁴⁷ — שזהו תוכן מאמר רבי שמעון בן חלפתא דקאמר סתם ברכה, היינו, שאין לנו כל ציור והשגה בזה, ואין יכולים לקרותו בשם, כי אם "ברכה" סתם⁴⁸.

אלא, שלזה צריך להיות ענין השלום, התחברות הפכים⁴⁹, שרק עי"ז יכול להיות מחזיק ברכה האמיתית⁵⁰.

(42) ועפ"ז נמצא שהענין ד"שירסק" (עבודה בלבוש המעשה בלבד) קודם ל"שיהרהר" (שגם לבוש המחשבה הוא כדבעי למהוי).

(43) בהבא לקמן — ראה גם הדרנים על הש"ס ח"ב ע' תפ ואילך. ע' תק ואילך. ע' תק ואילך.

(44) משלי ח, כא.

(45) תהלים כט, יא.

(46) ראה לקו"ת בהעלותך לד, א. ובכ"מ.

(47) ישע"י סד, ג. ברכות לד, ב. — וראה לקו"ת שם שזהו מחצה העליון דכתר (ובסיוס הענין (שם, ב), שזהו"ע "יש האמיתית").

(48) ראה גם "סיוס ש"ס משנה בע"פ, ט"ב סיון תשג"ה" ("רשימות" חוברת קא סוס"ה).

(49) ראה לקו"ת נשא כז, א. ובכ"מ.

(50) ראה גם "רשימות" שם ס"ו.

וזהו שמסיים בתיבת "בשלום" — ב' שלום, שלום בפמליא של מטה ושלום בפמליא של מעלה⁵¹, שהם ב' החצאין דכתר, היינו, שלום בפמליא של מטה ענינו שהאדם מקבל ש"י עולמות, מחצה התחתון דכתר; ושלום בפמליא של מעלה ענינו שהאדם מגיע גם לבחי' עדין, עין לא ראתה, מחצה העליון דכתר.

והשייכות למשנה שלפנ"ז בענין "חלות דבש כו' משום משקה" — שדוקא ע"י משקה, שענינו התאחדות עם הניצוץ והיו לאחדים (כנ"ל ס"ד), שזהו ענין של שלום, בא גם למחצה העליון דכתר, שהוא לאחר הענין דש"י עולמות (מחצה התחתון דכתר) וגבוה ממנו.

ע"כ נמצא בגוכתי"ק

